

קהלת

פרק א

א דְּבַרִּי קִהְלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם:

Słowa Koheleta, syna Dawida, króla w Jerozolimie.

ב הֵבֵל הֶבְלִים אָמַר קִהְלֶת הֵבֵל הֶבְלִים הַפֶּל הֶבֶל:

O, marność nad marnościami! rzekł Kohelet; o, marność nad marnościami! Wszystko marność!

ג מִה־יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ שְׂיַעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

Cóż za pożytek człowiekowi z całego trudu swojego, którym się trudzi pod słońcem!

ד יוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת:

Jedno pokolenie odchodzi, a drugie przychodzi; ale ziemia wiecznie pozostaje.

ה וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֵל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֵחַ הוּא שָׁם:

A słońce wschodzi, a słońce znów zachodzi, i zdąża do miejsca swego, kędy ma wzejść.

ו הוֹלֵךְ אֶל־דְּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סִבִּיבָתָיו שָׁב הָרוּחַ:

Idzie na południe, a zwraca się ku północy, wciąż krążąc idzie wiatr, a po wirach swoich wraca wiatr.

ז כָּל־הַנְּחָלִים הַלֵּכִים אֶל־הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מָלֵא אֶל־מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלֵּכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת:

Wszystkie rzeki idą do morza, wszakże morze się nie zapełnia: do miejsca, do którego rzeki idą, tam idą wciąż.

ח כָּל־הַדְּבָרִים יָגִיעִים לֹא־יֻכַּל אִישׁ לְדַבֵּר לֹא־תִשְׁבַּע עֵין לְרֹאוֹת וְלֹא־תִמָּלֵא אֶזֶן מִשְׁמַע:

Wszystkie rzeczy nużą się, żaden człowiek tego nie wypowie; oko nie nasycy się widzeniem, a ucho nie napełnia się słyszeniem.

ט מִה־שְׁהִיָּה הוּא שְׂהִיָּה וּמִה־שָּׁנַעֲשָׂה הוּא שְׂיַעֲשָׂה וְאֵין כָּל־חֶדֶשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

To, co było, to i będzie, a co się stało, to się stanie, a nie masz nic nowego pod słońcem.

י יֵשׁ דְּבַר שִׁיאֲמַר רְאֵה־זֶה חֲדָשׁ הוּא כָּבֵד הִיָּה לְעֹלָמִים אֲשֶׁר
הָיָה מִלְּפָנָיו:

Jeśli jest rzecz, o którejby kto powiedzieć chciał: Patrz, to coś nowego!
- już dawno to było za onych wieków, które przeszły przed nami.

יא אֵין זְכוֹרֹן לְרֵאשִׁימִים וְגַם לְאַחֲרִימִים שִׁיְהִיו לֹא־יִהְיֶה לָּהֶם זְכוֹרֹן
עִם שִׁיְהִיו לְאַחֲרֵנָה:

Niemasz wspomnienia o poprzednich, i o późniejszych, które nastaną,
nie będzie wspomnienia u tych, którzy później jeszcze przyjdą.

יב אֲנִי קִהַּלֹת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם:

Ja, Kohelet, byłem królem nad Izraelem w Jerozolimie.

יג וְנָתַתִּי אֶת־לְבִי לְדְרוֹשׁ וְלְתוֹר בַּחֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַחַת
הַשָּׁמַיִם הוּא עֲנִין רַע נָתַן אֱלֹהִים לְבִנֵּי הָאָדָם לַעֲנוּת בּוֹ:

I zwróciłem serce moje na to, abym zbadał i wyszedził mądrością
wszystko, co się dzieje pod niebem: czyzy to popęd, który złożył Bóg
w synach ludzkich, aby się nim trapił!

יד רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל
וְרֵעוֹת רוּחַ:

Widziałem wszystkie sprawy, które się dzieją pod słońcem, a oto
wszystko marność i pogoń za wiatrem.

טו מַעֲוֹת לֹא־יֻכָּל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא־יֻכָּל לְהַמְנוֹת:

Co krzywe nie daje się wyprostować, a co brakuje nie może wejść
w rachubę.

טז דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לְבִי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגַּדְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חֲכָמָה
עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לִפְנֵי עַל־יְרוּשָׁלַם וְלְבִי רָאָה הִרְבֵּה חֲכָמָה
וְדַעַת:

I pomyślałem w sercu swoim, i rzekłem: Oto zdobyłem wielką i coraz
wyższą mądrość ponad wszystkich, którzy byli przedemną w Jerozolimie,
a serce moje przejrzało pełnię mądrości i wiedzy.

יז וְאַתָּנָה לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת הוֹלָלוֹת וְשִׁכְלוֹת יְדַעְתִּי שָׁנִם־זֶה
הוּא רַעֲיוֹן רוּחַ:

Ale gdym zwrócił serce moje, abym uświadomił sobie czem mądrość
i wiedza, szaleństwo i głupota - poznałem, że i to pogoń za wiatrem.

יח כִּי בָרַב הַחֲכָמָה רַב־כָּעַס וַיּוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מִכָּאוֹב:

Bo gdzie wiele mądrości, tam wiele zgryzoty, a kto mnoży wiedzę,
mnoży cierpienie.

פרק ב

א אֲמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי לִכְה־נָא אֲנַסְכָּהּ בְּשִׂמְחָהּ וּרְאָהּ בְּטוֹב וְהִנֵּה
גַּם־הִוא הִבֵּל:

Pomyślałem ja w sercu swojem: Nuż tedy doświadczę cię radością,
a rozkoszuję się szczęściem! Ale zaprawdę, i to marność.

ב לַשְּׁחֹק אֲמַרְתִּי מְהֻלָּל וּלְשִׂמְחָה מַה־זֶּה עֲשֵׂה:

O śmiechu rzekłem: to szal! a o radości: do czegoż ta służy?

ג תִּרְתִּי בְלִבִּי לְמִשׁוֹךְ בֵּינִי אֶת־בְּשָׂרִי וּלְבִי נִהַג בַּחֲכָמָה וּלְאַחֲזֹ
בְּסִבּוֹת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶה אִי־זֶה טוֹב לְבִנֵּי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַחַת
הַשָּׁמַיִם מִסֹּפֶר יָמֵי חַיֵּיהֶם:

Umyśliłem w sercu swojem, abym krzepił odtąd winem moje ciało, tak
jednak, aby się serce mądrością kierowało, i abym chwycił się głupstwa,
póki bym nie przejrzał coby najwłaściwszem było synom ludzkim czynić
pod niebem, po wszystkie dni żywota ich.

ד הִנְדַּלְתִּי מַעֲשֵׂי בְנֵיתִי לִי בָתַּיִם וְנִטְעֵתִי לִי כָרְמִים:

Wykonałem dzieła wielkie: pobudowałem sobie domy, zasadziłem sobie
winnice.

ה עָשִׂיתִי לִי גִנּוֹת וּפְרָדִסִּים וְנִטְעֵתִי בָהֶם עֵץ כָּל־פְּרִי:

Pozakładałem sobie ogrody i parki, i zasadziłem w nich wszelkie drzewa
owocowe.

ו עָשִׂיתִי לִי בְּרִכּוֹת מַיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צִוּמַח עֵצִים:

Urządziłem sobie stawy wodne, aby zraszać z nich sad porosły drzewami.

ז קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בֵית הָיָה לִי גַם מִקְנֶה בָּקָר וְצֹאן
הָרֶבֶה הָיָה לִי מִכָּל שֹׁהִיו לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם:

Nakupiłem sobie niewolników i niewolnic, a posiadałem takich, co
zrodzeni byli w domu. Stąd też, rogaczyny i owiec posiadałem więcej niż
wszyscy, którzy byli przedemną w Jerozolimie.

ח כָּנַסְתִּי לִי גַם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְהַמְדִּינוֹת עָשִׂיתִי לִי
שָׁרִים וְשִׁרֹת וְתַעֲנוּגַת בְּנֵי הָאָדָם שָׂדֶה וְשִׁדּוֹת:

Nagromadziłem też sobie złota i srebra i najkosztowniejszych klejnotów
królów i krain; sprowadziłem sobie śpiewaków i śpiewaczki i rozkosz
synów ludzkich: pań mnóstwo.

ט וְגִדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי מִכָּל שְׁהִיָּה לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם אַךְ חֲכָמָתִי עֲמָדָה לִי:

I tak stałem się wielkim i możniejszym od wszystkich, którzy byli przedemną w Jerozolimie; przyczem zostawała przy mnie i mądrość moja.

י וְכָל אֲשֶׁר שָׁאָלוּ עֵינַי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם לֹא־מִנַּעְתִּי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שִׂמַּח מִכָּל־עַמְלִי וְזֶה־הָיָה חֵלְקִי מִכָּל־עַמְלִי:

Czegokolwiek też pożywały oczy moje nie wzbraniałem im; nie odmawiałem sercu mojemu żadnej radości, albowiem radowało się serce moje ze wszystkiej mej pracy, a był to udział mój ze wszystkiej mej pracy.

יא וּפְנִיתִי אֲנִי בְכָל־מַעֲשֵׂי שַׁעֲשׂוֹי יָדַי וּבַעֲמָל שַׁעֲמָלָתִי לַעֲשׂוֹת וְהָיָה הַכֹּל הֶבֶל וְרַעְיוֹת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

Ale gdym spojrzał na wszystkie sprawy, które zdziałyły ręce moje, i na trud, którym podejmowałem, aby je uskutečnić, a oto okazało się, że to wszystko marność i pogoń za wiatrem, a niemasz pożytku pod słońcem.

יב וּפְנִיתִי אֲנִי לְרֹאוֹת חֲכָמָה וְהוֹלָלוֹת וְסִכְלוֹת כִּי מָה הָאָדָם שִׁיבּוֹא אַחֲרַי הַמָּלָךְ אֶת אֲשֶׁר־כָּבֹד עָשׂוּהוּ:

Poczem zwróciłem się ku temu, aby rozejrzeć zarówno mądrość jak szaleństwo i głupotę; bo czemuż by był człowiek, któryby mógł pójść za królem w tem co już uczyniono?

יג וְרֹאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן־הַסִּכְלוֹת כִּי־תָרוֹן הָאוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ:

I przekonałem się, że wyższość mądrości nad głupotą dorównywa wyższości światła nad ciemnością.

יד הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וַיִּדְעֵתִי גַם־אֲנִי שִׁמְקָרָה אַחֵד יִקְרָה אֶת־כָּלָם:

Mądry ma oczy swe w głowie; głupi zaś postępuje w ciemności. Zarazem jednak poznałem, że jeden los ich wszystkich spotyka.

טו וְאַמְרָתִי אֲנִי בְלִבִּי כַּמְקָרָה הַכְּסִיל גַּם־אֲנִי יִקְרָנִי וְלָמָּה חֲכָמָתִי אֲנִי אֲזִ יוֹתֵר וּדְבָרָתִי בְלִבִּי שְׁנִים־זֶה הֶבֶל:

I pomyślałem w sercu swoim: Los głupca spotka i mnie, naczóż tedy
nabrałem tak dużo mądrości? I pomyślałem w sercu swoim: i to
marność.

טז כִּי אֵין זְכוּרֹן לַחֶכֶם עִם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשֹׁכֶכֶר הַיָּמִים הַבָּאִים
הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאִידָּי יָמוּת הַחֶכֶם עִם־הַכְּסִיל:

Albowiem wspomnienia nie pozostanie po mędrцу jak po głupcu
na wieki, ponieważ za dni przyszłości wszystko dawno w zapomnienie
pójdzie; a czemuż to umiera mędrzec narówni z głupcem?

יז וְשָׂנְאֵתִי אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי־הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ:

I tak powziąłem nienawiść do życia, ponieważ nie podobały mi się
sprawy, które się dzieją pod słońcem, bo wszystko marność i pogoń
za wiatrem.

יח וְשָׂנְאֵתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאֲנִי חֲנוּ לְאָדָם
שִׁי־הִיא אַחֲרָי:

I powziąłem nienawiść do całej mojej pracy, którą się trudziłem pod
słońcem, ponieważ zostawić ją muszę człowiekowi, który przyjdzie
po mnie.

יט וּמִי יוֹדֵעַ הַחֶכֶם יִהְיֶה אֹז סֶכֶל וְיִשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי
וְשִׁחַכְמֹתַי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל:

A któż wie czy mądrym będzie czy głupim? A jednak będzie on władał
całą moją pracą, którą się trudziłem, a którą mądrością skutecznił
pod słońcem - i to marność!

כ וְסִבּוֹתַי אֲנִי לִי־אֵשׁ אֶת־לִבִּי עַל כָּל־הָעֵמֶל שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

Zwróciłem się tedy ku temu, aby wzbudzić zwątpienie w sercu mojem
o wszystkim pracy, którą się trudziłem pod słońcem.

כא כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעֹמֵלוֹ בְּחֻכְמָה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא
עֹמֵל־בּוֹ יִתְּנוּ חֶלְקוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל וְרַעַה רַבָּה:

Bo niejednen człowiek pracuje mądrze i rozumnie i sprawnie, a musi
to innemu, który się tem nie trudzi w udziale zostawić: i to marność
i zło wielkie.

כב כִּי מִה־הַיּוֹם לְאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עֹמֵל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ:

Bo cóż zyska człowiek za całą pracę swoją i za zabiegi serca swego,
którymi się trzyma pod słońcem?

כַּן כִּי כָל־יָמָיו מִכְאָבִים וְכַעַס עֲנִינוּ גַם־בְּלֵילָה לֹא־שָׁכַב לְבוֹ גַּם־זֶה
הָבֵל הוּא:

Wszystkie wszak dni jego cierpieniem, a zgryzota jego zajęciem; nawet
w nocy nie odpoczywa serce jego. I to marność!

כִּד אֵין־טוֹב בָּאָדָם שִׂיאֲכַל וְשִׂתָּה וְהִרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ טוֹב בַּעֲמָלוֹ
גַּם־זֶה רָאִיתִי אֲנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא:

Czyż nie najlepszem dla człowieka, aby jadł i pił i dogadzał duszy
swojej, za pracę swoją: ale i to, jakim to zauważył, z ręki Bożej
pochodzi.

כֵּה כִּי מִי יֵאָכֵל וּמִי יַחֲוֹשׁ חוּץ מִמֶּנִּי:

Bo któżby mógł jeść a któż używać bez Niego?

כֹּו כִּי לְאָדָם שְׂטוּב לְפָנָיו נָתַן חֲכָמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה וְלַחֲוָטָא נָתַן עֲנָן
לְאֶסוּף וְלִכְנוֹס לָתֵת לְטוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים גַּם־זֶה הָבֵל וְרַעוּת
רוּחַ:

Bo człowiekowi, który Mu się spodobał, daje mądrość i wyrozumienie
i radość; grzesznikowi zaś daje popęd, aby zbierał i gromadził,
by zostawić to temu, który się Bogu spodoba. I to marność i pogoń
za wiatrem.

פרק ג

א לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם:

Wszystko ma porę swoją, a każde przedsięwzięcie swój czas pod niebem.

ב עַת לִלְדֹת וְעַת לָמוּת עַת לְטַעַת וְעַת לְעָקוֹר נְטוּעַ:

Jest czas rodzenia się, i czas umierania; jest czas sadzenia, i czas wyrwania co sadzone.

ג עַת לְהָרוֹג וְעַת לְרַפּוֹא עַת לְפָרוֹץ וְעַת לְבָנוֹת:

Zabijanie ma swój czas, i leczenie ma swój czas; burzenie ma swój czas, i budowanie ma swój czas.

ד עַת לְבָכּוֹת וְעַת לְשָׁחוֹק עַת סֹפּוֹד וְעַת רִקּוֹד:

Jest czas płaczu i czas śmiechu; czas biadania i czas płasania.

ה עַת לְהַשְׁלִיד אֲבָנִים וְעַת כְּנוֹס אֲבָנִים עַת לַחְבּוֹק וְעַת לְרַחֵק מִחֶבֶק:

Czas rozrzucania kamieni, i czas zbierania kamieni, czas pieszczoty i czas oddalania się od pieszczot.

ו עַת לְבַקֵּשׁ וְעַת לְאַבֵּד עַת לְשְׁמֹר וְעַת לְהַשְׁלִיד:

Czas szukania i czas tracenia; czas chowania i czas odrzucania.

ז עַת לְקַרֹּעַ וְעַת לְתַפּוֹר עַת לְחַשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר:

Czas rozdzierania i czas zszywania; czas milczenia i czas mówienia.

ח עַת לְאַהֵב וְעַת לְשֹׂנֵא עַת מְלַחְמָה וְעַת שְׁלוֹם:

Czas miłowania i czas nienawidzenia; czas wojny i czas pokoju.

ט מִה־יִתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאִשֶּׁר הוּא עֹמֵל:

Jakąż tedy korzyść odnosi pracujący z całej pracy swojej?

י רָאִיתִי אֶת-הָעֶנִּין אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ:

Widziałem popęd, który złożył Bóg w synach ludzkich, aby się nim trapił.

יֵא אֶת-הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת-הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא-יִמָּצֵא הָאָדָם אֶת-הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר-עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשׁ וְעַד-סוֹף:

Wszystko urządził pięknie w swoim czasie, i wieczność też złożył w sercu ich; tylko że nie zdolny człowiek dzieła tego, które Bóg urządził, od początku do końca dojść.

יב וַיֵּדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם-לְשִׁמוּחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיֵּי:

Przekonałem się stąd, że nie mają nic lepszego dla siebie jak tylko, aby się każdy cieszył i sobie dogadzał w życiu swoim.

יג וְגַם כָּל-הָאָדָם שִׂיאֵכֵל וְשָׂתָה וְרָאָה טוֹב בְּכָל-עֵמְלוֹ מֵתַת אֱלֹהִים הָיָא:

Ale również, że aby kto jadł i pił i sobie dogadzał przy całej pracy swojej, tylko darem jest Bożym.

יד וַיֵּדַעְתִּי כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגַרֵעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שִׂירָאוֹ מִלְּפָנָיו:

Przekonałem się, że cokolwiek Bóg uczynił na wieki trwa; że nie można do tego nic dodać, ani z tego nic ująć: - Bóg to tak urządził, aby się Go obawiano.

טו מִה־שָׁהִיָּה כָּבֵד הוּא וְאֲשֶׁר לַהֲיוֹת כָּבֵד הָיָה וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת-נִרְדָּף:

To co się odbywa, już dawno jest, a co być ma już dawno istniało; a Bóg odszukuje co wypartem zostało.

טז וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרָשָׁע וּמְקוֹם הַצֹּדֵק שָׁמָּה הָרָשָׁע:

Nadto widział jeszcze pod słońcem: na miejscu prawa było bezprawie, a na miejscu sprawiedliwości niegodziwość.

יז אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי אֶת-הַצֹּדִיק וְאֶת-הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי-עַתָּה לְכָל-חַפֵּץ וְעַל כָּל-הַמַּעֲשֶׂה שֵׁם:

I rzekłem sam do siebie: sprawiedliwego i niegodziwego osądzi Bóg, bo czas dla każdego przedsięwzięcia i dla każdej czynności tam.

יח אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי עַל-דְּבַרְתַּת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֶם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שָׁהֵם-בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם:

Rzekłem sam do siebie: Gwoli synom ludzkim to bywa, aby ich Bóg doświadczył i aby poznali, że tylko do bydła są podobni.

יט כִּי מִקְרָה בְּנִי־הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם כָּמוֹת
זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אֵין כִּי
הַכֹּל הֶבֶל:

Bo przeznaczenie ludzi i przeznaczenie bydła - jednakowe przeznaczenie ich: bo jaka śmierć jednego, taka śmierć drugiego a jedno tchnienie mają wszyscy, a wyższości człowieka nad bydłem niema, bo wszystko marność.

כ הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הֵינָה מִן־הָעָפָר וְהַכֹּל שָׁב
אֶל־הָעָפָר:

Wszystko idzie na jedno miejsce: wszystko powstaje z prochu i wszystko znów w proch się obraca.

כא מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הֵיִרָדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ:

Któż to wie, czy duch synów ludzkich w górę się wznosi, i czy duch bydła nadół ku ziemi zstępuje?

כב וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׁמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי־הוּא חֶלְקוֹ
כִּי מִי יִבְיָאֵנוּ לִרְאוֹת בָּמָה שִׁיְהִיָּה אַחֲרָיו:

Widziałem tedy, że niemasz nic lepszego dla człowieka nad to, aby się cieszył sprawami swojemi, bo to udział jego; któż bowiem go poprowadzi, aby ujrzał co będzie po nim?

פרק ד

א וּשְׁבַתִּי אֲנִי וְאַרְאָה אֶת־כָּל־הָעֲשָׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
וְהִנֵּה דַמְעַת הָעֲשָׁקִים וְאִין לָהֶם מִנַּחֵם וּמִיָּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח וְאִין
לָהֶם מִנַּחֵם:

Poczem znów ujrzałem wszystkie ciemnięcia, które się dzieją pod słońcem: a oto lzy ciemionych, ale nie masz ktoby ich pocieszył, a z ręki ciemieczców swoich doznawają krzywdy, ale nie masz ktoby ich pocieszył.

ב וּשְׁבַח אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכָּבַר מֵתוֹ מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הָמָּה חַיִּים
עֲדָנָה:

I mieniłem szczęśliwszymi zmarłych, którzy dawno pomarli, nad tych, którzy dotąd jeszcze przy życiu zostali.

ג וְטוֹב מִשְׁנִיָּהֶם אֶת אֲשֶׁר־עָדָן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה
הָרַע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

A szczęśliwszym nad obu, tego, który jeszcze wcale nie istniał, który nie widział tych spraw niecnych, które się dzieją pod słońcem.

ד וּרְאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֵמָל וְאֶת כָּל־בְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא
קִנְאֶת־אִישׁ מִרְעֵהוּ גַם־זֶה הִבֵּל וְרַעוּת רוּחַ:

Widziałem też cały trud i całą sprawność w każdej czynności, że to tylko współzawodnictwo jednego wobec drugiego. I to marność i pogoń za wiatrem.

ה הַכָּסִיל חִבֵּק אֶת־יָדָיו וְאָכַל אֶת־בְּשָׁרוֹ:

Bezmyślny składa swe ręce i pożera własne swe ciało:

ו טוֹב מְלֹא כַף נַחַת מִמְּלֹא חֲפָנִים עֵמָל וְרַעוּת רוּחַ:

Lepsza pełna dłoń ze spokojem, niżeli obie pełne garści z trudem i pogonią za wiatrem.

ז וּשְׁבַתִּי אֲנִי וְאַרְאָה הִבֵּל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

I znów widziałem marność pod słońcem;

ח יֵשׁ אֶחָד וְאִין שְׁנֵי גַם בֵּן וְאָח אִין־לוֹ וְאִין קֶץ לְכָל־עֵמָלוֹ גַּם־עֵינָיו
[עֵינָיו] לֹא־תִשָּׁבַע עֹשֶׁר וְלָמִי אֲנִי עֵמָל וּמִמַּחֲסֵר אֶת־נַפְשִׁי מִטוֹבָה
גַּם־זֶה הִבֵּל וְעֵגֶלן רַע הוּא:

Stoi jeden samotnie, niemając nikogo - няма ani syna ani brata, a jednak niemasz końca wszelakiej pracy jego, oko też jego nie może się nasycić bogactwem. Ale dla kogoż ja pracuję a pozbawiam się dobrego? I to marność i czczy popęd.

ט טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם:

Lepiej we dwóch być niż samemu, mają bowiem pożytek dobry z pracy swojej.

י כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול אין שני להקימו:

Bo jeśli jeden z nich upadnie, podźwignie drugi towarzysza swego. Ale biada samotnemu gdyby upadł, bo няма drugiego któryby go podźwignął.

יא גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם:

Tak też gdy dwóch społem leży - jest im ciepło - jakże jednak mógłby się jeden rozgrzać?

יב ואם יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשלש לא במהרה ינתק:

A jeżeli kto jednego napadnie to się we dwóch mu stawia - a sznur potrójny nie tak łatwo się zerwie.

יג טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עור:

Lepszy młodzieniec ubogi a mądry, niżeli król stary a głupi, który niezdolny już przestrogi przyjmować.

יד כי מבית הסורים יצא למלך כי גם במלכותו נולד רש:

Bo ów z więzienia wyszedł, a królem został, jakkolwiek w państwie tegoż ubogim się urodził.

טו ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני אשר יעמד תחתיו:

Widziałem wszystkich żywych, postępujących pod słońcem, po stronie młodzieńca, onego drugiego, który miał nastąpić po nim.

טז אין קץ לכל העם לכל אשר יהיה לפניהם גם האחרונים לא ישמחו בו כי גם זה הכל ורעיון רוח:

Nie było końca wszystkiemu ludowi, wszystkich tych, na których czele stanął. A jednak nie cieszą się potomkowie nim - bo i to marność i pogoń za wiatrem!

יִשְׁמַר רַגְלֶיךָ [רַגְלֶיךָ] כְּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל-בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לְשִׁמְעַ
מִתַּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי-אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע:

Strzeż nogi twojej gdy idziesz do domu Bożego, a zbliżyć się aby słuchać jest lepszym niż składać ofiary głupich; albowiem nie rozumieją a przeto spełniają zło...

פרק ה

א אַל-תִּבְהֵל עַל-פִּיךָ וּלְבָבְךָ אֶל-יְמִינְךָ לְהוֹצִיא דָּבָר לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל-הָאָרֶץ עַל-כֵּן יִהְיֶה
דְּבָרֶיךָ מַעֲשִׂים:

Nie śpiesz się ustami twojemi, a serce twoje niechaj zbyt skorem nie
będzie na wyrzeczenie słowa przed obliczem Bożem; albowiem Bóg
na niebie, a ty na ziemi: niechaj przeto słowa twoje będą nieliczne.

ב כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עֲנָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים:

Bo sen przychodzi z mnóstwa trosk a bredzenie głupiego z mnóstwa
słów.

ג כַּאֲשֶׁר תִּדְרֹךְ לְאֱלֹהִים אַל-תֵּאָחֵז לְשִׁלְמוֹ כִּי אֵין חֶפֶץ
בְּכִסִּילִים אֶת אֲשֶׁר-תִּדְרֹךְ שָׁלֵם:

Gdy uczynisz ślub Bogu, nie omieszkuj go spełnić, bo nie znajduje On
upodobania w głupcach; czegokolwiek byś nie ślubował, spełniaj.

ד טוֹב אֲשֶׁר לֹא-תִדְרֹךְ מִשְׁתַּדֹּדֵר וְלֹא תִשְׁלֵם:

Lepiej abyś nie ślubował, niż abyś ślubował a nie spełnił.

ה אַל-תִּתֵּן אֶת-פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת-בִּשְׁרֶךָ וְאַל-תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ
כִּי שִׁנְיָהּ הִיא לְמָה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל-קוֹלְךָ וְחִבֵּל אֶת-מַעֲשֶׂה
יְדֶיךָ:

Nie pozwalaj ustom twoim, aby przywiodły do grzechu ciało twoje, a nie
powiadaj przed posłańcem Bożym, że to pomyłka. Czemu miałby się
Bóg gniewać na odezwanie się twoje, a sprawę rąk twoich niweczyć?

ו כִּי בְּרֹב חֲלָמוֹת וְהִבָּלִים וּדְבָרִים הִרְבֵּה כִּי אֶת-הָאֱלֹהִים יִרְא:

Bo gdzie wiele snów, tam i marność i słów wiele. Ty zaś obawiaj się
raczej Boga!

ז אַם-עֲשֶׂק רֶשַׁע וַיְנֹז מִשְׁפָּט וַצֹּדֵק תִּרְאֶה בְּמִדְיָנָה אַל-תִּתְּמָה
עַל-הַחֶפֶץ כִּי גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שִׁמֹּר וַיִּגְבְּהִים עֲלֵיהֶם:

Jeżeli zgębienie ubogiego i pogwałcenie prawa i sprawiedliwości ujrzysz
w jakiej krainie, niechaj cię ta rzecz nie dziwi; bo jest wyższy nad
wysokim, który czyha, a inni wysocy nad nimi.

ח וַיִּתְּרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הָיָא [הוא] מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעְבֵּד:

Ale zaletą dla kraju pod każdym względem jest król roli oddany.

ט אהב כסף לא־ישבע כסף ומי־אהב בְּהֶמוֹן לא תבואה נֶם־זֶה
הַבֵּל:

Kto miłuje pieniądze, nie nasyci się pieniędzy, a kto miłuje bogactwo nie znajdzie w niem pożytku. I to marność.

י בְּרִבּוֹת הַטּוֹבָה רַבּוֹ אוֹכְלֶיהָ וּמִה־כְּשָׁרוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי אִם־רֵאִיתָ
[רְאוּת] עֵינָיו:

Gdzie dobra wiele, tam i zjadających je wielu, a jakąż korzyść właścicielowi - chyba widok swych oczu.

יא מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֶבֶד אִם־מָעַט וְאִם־הֶרֶבָּה יֹאכַל וְהַשָּׁבַע לְעֹשִׂיר
אֵינָנו מְנִיחַ לוֹ לִישׁוֹן:

Słodkim jest sen robotnika, czyby mało czy więcej pożywał dostatek jednak bogatego nie pozwala mu usnąć.

יב יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעֲלָיו לְרָעָתוֹ:

Jest bieda ciężka, którąm widział pod słońcem: bogactwo strzeżone przez właściciela swego, ku własnemu jego nieszczęściu.

יג וְאָבֵד הָעֹשֶׂר הַהוּא בְּעֵנֵן רָע וְחֹלִיד בֶּן וְאִין בִּידּוֹ מֵאוֹמָה:

Gdy bogactwo to za złą sprawą zginie, tedy syn, którego spłodził, nie będzie miał nic w ręku.

יד כְּאִשֶּׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשָׁבָא וּמֵאוֹמָה לֹא־יִשָּׂא
בְּעַמְּלוֹ שִׁילָף בִּידּוֹ:

Jako wyszedł z żywota matki swojej, tak i nagi znów odejdzie, zupełnie jako był przyszedł - a nie uniesie nic z pracy swojej, co by mógł zabrać ręką swoją.

טו וְנֶם־זֶה רָעָה חוֹלָה כָּל־עֲמַת שָׁבָא בֶּן יִלָּף וּמִה־יִתְרוֹן לוֹ שִׁיעֲמַל
לְרוּחַ:

Ale nie to tylko jest biedą ciężką, że zupełnie jako był przyszedł i odejść musi, bo jakąż mu korzyść, że się na wiatr trudził?

טז נֶם כָּל־יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכַל וְכַעַס הֶרֶבָּה וְחָלָיו וְקָצָף:

Lecz że i po wszystkie dni swoje jadał w ciemności, a zgryzot miał wiele, a nadto choroba jego i rozdrażnienie!

יז הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפָה לֶאֱכֹל־וְלִשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת
טוֹבָה בְּכָל־עֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל תַּחַת־הַשֶּׁמֶשׁ מִסֹּפֶר יְמֵי־חַיּוֹ [חַיּוֹ]
אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־הוּא חֶלְקוֹ:

Oto com tedy za dobre i piękne uznał: jeść i pić i używać dobrego ze wszystkiego trudu swego, którym się kto trudzi pod słońcem, przez nieliczne dni żywota swojego, których mu Bóg użyczył; gdyż to udział jego.

יח גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׂר וְנִכְסִים וְהַשְׁלִיטוֹ
לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלִשְׁאֹת אֶת־חֶלְקוֹ וְלִשְׂמַח בְּעֲמָלוֹ זֶה מִתַּת אֱלֹהִים
הִיא:

Któregokolwiek też człowieka obdarzył Bóg bogactwem i skarbami a dał mu i tę moc, aby ich używał, i zabierał dział swój, a cieszył się z trudu swojego, dar to również Boży.

יט כִּי לֹא הָרַבָּה יִזְכֹּר אֶת־יְמֵי חַיּוֹ כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ:

Bo nie pomni taki wiele na krótkie dni żywota swojego, bo użycza mu Bóg radości serca jego.

פרק ו

א יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל-הָאָדָם:

Jest zło, którym widział pod słońcem, a przemożnem ono dla człowieka.

ב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֶּן-לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכְבוֹד וְאִינְנוּ חֶסֶד לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר-יִתְּאוּהוּ וְלֹא-יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכָרִי יֹאכְלֵנוּ זֶה הַכֹּל וְחָלִי רָע הוּא:

Niejednego obdarza Bóg bogactwem i włościami i sławą, tak że nie zbywa duszy jego na niczem z wszystkiego czegoby zapragnął; ale nie użyczył mu Bóg tej mocy, żeby z tego używał, lecz używa tego obcy - jest to marność i bieda ciężka.

ג אִם-יּוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יַחֲיָה וְרַב שְׂיָהוּ יָמֵי-שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא-תִשָּׁבַע מִן-הַטּוֹבָה וְגַם-קְבוּרָה לֹא-הָיְתָה לוֹ אֲמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֶל:

Choćby taki stu synów spłodził, i wiele lat przeżył, ale przy największej liczbie lat jednak dusza jego dobrem się nie nasyciła, a nawet przyzwoity grób użyczony mu nie został - tedy powiadam: szczęśliwszem od niego poroniątko.

ד כִּי-בִהְבֵּל בָּא וּבַחֲשָׁךְ יֵלֶךְ וּבַחֲשָׁךְ שָׁמוּ יִכָּסֶּה:

To wprowadzie w marności przyszło i do ciemności odchodzi a ciemnością pokryte imię jego;

ה גַּם-שֶׁמֶשׁ לֹא-רָאָה וְלֹא יָדַע נַחַת לְזֶה מִזֶּה:

Słońca też nie widziało ani poznało: a jednak lepiej mu niż onemu.

ו וְאֵלֹהֵי חַיָּה אָלֶיךָ שָׁנִים פַּעַמִּים וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל-מָקוֹם אַחֵר הַכֹּל הוֹלֵךְ:

A choćby tysiąc lat dwukrotnie przeżył, a dobrego nie użył - alboż nie idzie wszystko do jednego miejsca?

ז כָּל-עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהּ וְגַם-הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא:

Cała praca człowieka podejmowana dla ust jego; a jednak nie może żądza się nasycić.

ח כִּי מִה-יּוֹתֵר לְחֻכָּם מִן-הַכֶּסֶּל מִה-לָּעֲנִי יוֹדַע לְהֵלֵךְ נֶגֶד הַחַיִּים:

Bo jakąż wyższość ma mądry nad głupcem? Tę, którą ma ubogi, umiejący sobie poczynać wobec życia.

ט טוב מראה עינים מהלך-נפש גם-זה הכל ורעות רוח:

Lepszem to, co oczy widzą, aniżeli to, za czem żądza się unosi; ale i to marność i pogoń za wiatrem.

י מה-שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר-הוא אדם ולא-יוכל לדין עם שהתקיר [שתקיר] ממנו:

To, co się dzieje, temu dawno już imię nadane; przeznaczono też czem człowiek być ma, a nie może on się prawować z tem, co mocniejsze od niego.

יא כי יש-דברים הרבה מרבים הכל מה-יתר לאדם:

A choć wiele jest słów, które marność mnożą - jakąż ztąd korzyść człowiekowi?

יב כי מי-יודע מה-טוב לאדם פתיים מספר מי-חיי הכל ויעשם כצל אשר מי-יגיד לאדם מה-יהיה אחריו תחת השמש:

Komuż bowiem wiadomo co dobrem dla człowieka w życiu, w nielicznych dniach znikomego jego żywota, które niby cień spędza? Bo któż powiadomi człowieka co będzie po nim pod słońcem?

פרק ז

א טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הנלדו:

Lepsze imię dobre, niż olejek cenny, a dzień śmierci, niż dzień narodzenia.

ב טוב ללכת אל-בית-אבל מלכת אל-בית משתה באשר הוא סוף כל-האדם ותחי יתן אל-לבו:

Lepiej pójść do domu żałoby, aniżeli pójść do domu uczty, bo tam koniec wszystkich ludzi, a żywy bierze to do serca.

ג טוב כעס משחק כי-ברע פנים ייטב לב:

Lepsza zgryzota niż śmiech, bo przy posępnem obliczu dobrze sercu.

ד לב חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית שמחה:

Serce mądrych w domu żałoby, a serce głupich w domu wesela.

ה טוב לשמע נערת חכם מאיש שמע שיר כסילים:

Lepiej słuchać przygany mędrca, niż się przysłuchiwać śpiewowi głupców.

ו כי כקול הסירים תחת הסיר כן שחק הכסיל וגם-זה הבל:

Bo jako trzeszczenie cierni pod saganem tak śmiech głupca: i to marność.

ז כי העשק יהולל חכם ויאבד את-לב מתנה:

Bo zdzierstwo ogłupia mądrego, a psuje serce przekupstwo.

ח טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך-רוח מגבה-רוח:

Lepszy koniec rzeczy, niż jej początek; lepszy cierpliwy, niż wyniosły.

ט אל-תבהל ברוחך לבעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח:

Nie porywaj się w duchu swoim do gniewu, bo gniew spoczywa w łonie głupców.

י אל-תאמר מה הנה שהימים הראשנים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על-זה:

Nie powiadaj: Co się to stało, że dni dawniejsze były lepsze niż obecne? gdyż nie z mądrości pytasz się o to.

יא טוֹבָה חֲכָמָה עַם־נִחְלָה וַיִּתֵּר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ:

Równie dobrą mądrość jak dziedzictwo, a zaletą ona dla tych, którzy słońce widzą.

יב כִּי בִצֵּל הַחֲכָמָה בִּצֵּל הַכֶּסֶף וַיִּתְּרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תִּחְיֶיהָ
בְּעָלֶיהָ:

Bo cienia użyzcha mądrość, cienia pieniądz, ale zaletą poznania jest: mądrość zachowuje życie temu, który ją posiada.

יג רֹאֵה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר עָוִיתָ:

Przypatruj się dziełu Boskiemu; bo któż zdoła sprostować co on skrzywił.

יד בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה כְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רָעָה רֹאֵה גַם אֶת־זֶה לְעִמְתּוֹהּ
עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים עַל־דְּבָרָת שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה:

W dzień szczęśliwy zażywaj szczęścia, a w dzień niedoli uważaj, że i ten stworzył Bóg w przeciwstawieniu do drugiego, a to, aby nie badał człowiek nic, co po nim będzie.

טו אֶת־הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הַבְּלִי יֵשׁ צַדִּיק אֲבֵד בְּצַדְקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע
מֵאַרְיֵךְ בְּרָעָתוֹ:

Wszystkom widział za dni znikomości mojej: niejeden sprawiedliwy ginie w sprawiedliwości swojej, a niejeden niegodziwiec żyje długo w niecnosci swojej.

טז אַל־תִּהְיֶי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאֶל־תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשׁוּמִם:

Nie bądź zbyt pobożnym, a nie mędrkuj zanadto: czemu byś się miał zmarnować?

יז אַל־תִּרְשָׁע הַרְבֵּה וְאֶל־תִּהְיֶי סָכָל לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עֵתָּךְ:

Nie bądź zbyt niezbożnym, ani zbyt głupim; czemu masz umrzeć przed czasem swoim?

יח טוֹב אֲשֶׁר תֵּאָחַז בְּזֶה וְגַם־מִזֶּה אֶל־תִּנָּח אֶת־יָדְךָ כִּי־יִרָא אֱלֹהִים
יֵצֵא אֶת־כָּלָם:

Dobrze jest, abyś się tego trzymał, a i od drugiego nie puszczał ręki twojej; bo kto Boga się obawia, unika tego wszystkiego.

יט הַחֲכָמָה תָּעַז לְחַכֵּם מַעֲשֶׂהָ שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר:

Mądrość daje mądremu więcej obrony, aniżeli dziesięciu mocarzy, którzy są w mieście.

כ כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה-טוב ולא יחטא:

Zaiste, niema człowieka sprawiedliwego na ziemi, któryby wciąż czynił dobrze, a nie zgrzeszył.

כא גם לכל-הדברים אשר ידברו אל-תתן לבך אשר לא-תשמע את-עבדך מקללך:

Nie na wszystkie też słowa, które ludzie powtarzają zwracaj uwagę swoją, abyś nie słyszał, gdy ci sługa twój złorzeczy.

כב כי גם-פעמים רבות ידע לבך אשר גם-את [אתה] קללת אחרים:

Bo niejednokrotnie się zdarzało - wiadomo to sercu twojemu - żeś i ty innym złorzeczył.

כג כל-זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני:

Wszystko to doświadczyłem mądrością; powiedziałem sobie: chcę mądrość osiągnąć, ale pozostała daleką odemnie.

כד רחוק מה-שהיה ועמק עמק מי ימצאנו:

Dalekiem jest, co dalekiem było, i głębokiem, tak, głębokiem: któż to zbada?

כה סבותי אני ולבי לדעת ולתור ובקש חכמה וחשבון ולדעת רשע כסל והפכלות הוללות:

Zwróciłem się sercem mojem, by poznać i zbadać, poszukać mądrości i obrachunku wszystkiego; ale tylko aby poznać, że niegodziwość głupotą, a głupota szaleń.

כו ומוצא אני מר ממות את-האשה אשר-היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה:

Znalazłem też bardziej gorzką niż śmierć kobietę; bo podobna ona do potrzasku, a serce jej do sieci, ręce jej do kajdan. Kogo Bóg sobie upodobał ocala się od niej, ale grzesznik pojmany bywa przez nią.

כז ראה זה מצאתי אמרה קהלת אחת לאחת למצא חשבון:

Oto com znalazł, rzecz Kohelet, jedno z drugim łącząc, aby do obrachunku dojść.

כח אשר עוד-בקשה נפשי ולא מצאתי אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל-אלה לא מצאתי:

Czegom wciąż szukał, ale nie znalazł jest to? Człowieka jednego
z pośród tysiąca znalazłem, ale kobiety między tymi wszystkimi nie
znalazłem.

כַּט לְבַד רָאִתִּי זֶה מִצָּאִתִּי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יָשָׁר וְהִנֵּה
בְּקִשׁוֹ חֲשֹׁבוֹת רַבִּים:

Do tego jedynie, zważ, doszedłem że Bóg stworzył człowieka prostym,
oni wszakże szukają obliczeń przeróżnych.

פרק ח

א מי כִּהְחָכֵם וּמִי יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דְּבַר חֲכָמַת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו וְעַז פָּנָיו יִשָּׂא:

Któż jak mędrzec? A któż pojmuje znaczenie rzeczy? Mądrość człowieka rozjaśnia oblicze jego, a surowość jego twarzy się łagodzi.

ב אֲנִי פִי־מִלֶּךְ שְׁמוֹר וְעַל דְּבַרְת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים:

Ja powiadam: Rozkazu królewskiego przestrzegaj, już ze względu na przysięgę wobec Boga.

ג אַל־תִּבְהַל מִפָּנָיו תִּלְךָ אַל־תַּעֲמֹד בְּדִבְרֵי רֶעַ כִּי כָל־אִשָּׁר יִחַפֵּץ יַעֲשֶׂה:

Nie kwap się odstąpić od niego; nie wdawaj się w sprawy zgubne. Bo wszystko czego chce czyni.

ד בְּאִשָּׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מֶה־תַּעֲשֶׂה:

Ponieważ słowo królewskie wszechwładne, a któż mu powie: Co czynisz?

ה שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רֶעַ וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם:

Kto rozkazu przestrzega nie dozna nic złego, a czas i sąd zna serce mędrca.

ו כִּי לְכָל־חַפֵּץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־רַעַת הָאָדָם רָבָה עָלָיו:

Bo dla każdej rzeczy jest czas i sąd, bo niecnosć człowieka ciąży na nim.

ז כִּי־אֵינָנו יוֹדֵעַ מֶה־שִּׁיִּהְיֶה כִּי בְּאִשָּׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ:

Nie wie on wszak co będzie, a jak się stanie, któżby mu to powiedział?

ח אֵין אָדָם שְׁלִיט בָּרוּחַ לְכָלֹּא אֶת־הָרוּחַ וְאֵין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם הַמּוֹת וְאֵין מְשַׁלַּחַת בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יִמְלֹט רָשַׁע אֶת־בִּעְלָיו:

Żaden człowiek nie włada wiatrem, aby mógł wiatr powstrzymać, a nikt nie ma władzy nad dniem śmierci, niema też uwolnienia na wojnie; a nie ocala niegodziwość tego, który ją spełnił.

ט אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת־לְבִי לְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ:

Tom wszystko widział zwracając uwagę moją na wszelakie sprawy, które się dzieją pod słońcem, w czasie gdy jeden człowiek nad drugim panuje ku nieszczęściu jego.

י וּבִכְן רָאִיתִי רָשָׁעִים קְבָרִים וּבָאוּ וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ יִהְלְכוּ וַיִּשְׁתַּכְּחוּ
בְּעִיר אֲשֶׁר כֵּן-עָשׂוּ גַם-זֶה הִבֵּל:

I następnie widziałem niegodziwych, których pochowano i którzy w pokoju odeszli; ale z miejsca świętego musieli wyjść i w tem samym mieście w zapomnienie pójść ci, którzy sprawiedliwie postępowali. I to marność.

יא אֲשֶׁר אֵין-נַעֲשֶׂה פִתְנָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה עַל-כֵּן מָלֵא לֵב
בְּנִי-הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע:

Ponieważ wyrok na postęпки nieczne nie rychło wykonany zostaje, przeto wzbiera w nich odwaga synów ludzkich, aby niecnosci spełniali.

יב אֲשֶׁר חָטָא עֲשֵׂה רָע מֵאֵת וּמֵאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַם-יִוָּדַע אָנִי אֲשֶׁר
יִהְיֶה-טוֹב לִירְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלִּפְנָיו:

Dla tego, że grzesznik stokrotnie niecnosci się dopuszcza a przytem się starzeje, jakkolwiek wiem, że dobrze będzie bogobojnym, którzy się obawiają oblicza Jego.

יג וְטוֹב לֹא-יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא-יֵאָרִיךְ יָמִים כִּצֵּל אֲשֶׁר אֵינְנוּ יָרֵא
מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים:

Ale nie dobrze się powiedzie niegodziwemu, a jako cień niedługo przetrwają dni jego, przeto że się Boga nie obawia.

יד יִשְׁ-הִבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מִנִּיעַ
אֱלֹהִים כְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמִינִיעַ אֱלֹהִים כְּמַעֲשֵׂה
הַצַּדִּיקִים אֲמַרְתִּי שְׁנֵם-זֶה הִבֵּל:

Jest też marność, która się spełnia na ziemi, że bywają sprawiedliwi, którym się dzieje wedle postępowania niegodziwych, a bywają niegodziwi, którym się dzieje wedle postępowania sprawiedliwych. Rzekłem tedy: i to marność.

טו וַיִּשְׂבַּחְתִּי אֲנִי אֶת-הַשִּׁמְחָה אֲשֶׁר אֵין-טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי אִם-לֶאֱכוֹל וְלִשְׂמֹחַ וְהוּא יִלְוֶנִי בַעֲמָלוֹ יְמֵי חַיֵּי
אֲשֶׁר-נָתַן-לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

I tak wysławiałem radość; bo niema nic lepszego dla człowieka pod słońcem a jedno, aby jadł i pił i się weselił; a to niechaj towarzyszy mu przy jego pracy póki dni życia jego, których mu użyczył Bóg pod słońcem.

טז כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־לְבִי לָדַעַת חֲכָמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הָעֲנִיָּן אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שִׁנָּה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֶה:

Gdy zwróciłem serce moje, abym poznał mądrość, i rozejrzał się
w sprawach, które się dzieją na ziemi, a dla których ani dniem ani nocą
nie widzi się snu w oczach.

יז וְרֹאִיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם לִמְצוֹא
אֶת־הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת־הַשָּׁמַשׁ בְּשָׁל אֲשֶׁר יַעֲמַל הָאָדָם
לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמָּצָא וְגַם אִם־יֹאמַר הַחֲכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל לִמְצֹא:

Przekonałem się w każdym dziele Bożem, że człowiek nie wstanie
dośćgnąć tego dzieła, które się spełnia pod słońcem; bo jakkolwiek
by się nie trudził człowiek, aby doszedł, nie znajdzie; a nawet mędrzec,
który mniema, że je poznał, to jednak zbadać nie wstanie.

פרק ט

א כִּי אֶת-כָּל-זֶה נָתַתִּי אֶל-לְבִי וְלִבּוֹר אֶת-כָּל-זֶה אֲשֶׁר הִצַּדִּיקִים
וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵיהֶם בִּיד הָאֱלֹהִים גַּם-אֶהְבָּה גַם-שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ
הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם:

Bom wszystko to rozważył w sercu swoim, starając się, abym sobie
wszystko to rozjaśnił: że sprawiedliwi i mędrcy i dzieła ich są w rękę
Bożym, że ani o miłości, ani o nienawiści nie wie człowiek naprzód - jest
im wszystko zakreślone.

ב הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לִפְלִי מִקֶּרֶה אַחַד לַצַּדִּיק וְלַרָּשָׁע לטוֹב וְלַטָּהוֹר
וְלַטָּמֵא וְלַזֵּבַח וְלַאֲשֶׁר אֵינָנו זֵבַח כַּטָּהּ הַנִּשְׁבַּע כַּאֲשֶׁר
שְׁבוּעָה יָרָא:

Wszystko może wszystkich spotkać: Jednakowy przypadek spotyka
sprawiedliwego i niegodziwego, dobrego, czystego i nieczystego,
ofiarującego jak i tego, który nie ofiaruje; jakim dobry, takim i grzesznik,
przysięgający i obawiający się przysięgi.

ג זֶה רָע בְּכָל אֲשֶׁר-נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי-מִקֶּרֶה אַחַד לִכָּל
וְגַם לֵב בְּנֵי-הָאָדָם מִלֹּא-רָע וְהוֹלִלּוֹת בְּלִבָּם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו
אֶל-הַמֵּתִים:

To zaś najgorsze ze wszystkiego co się dzieje pod słońcem, że jednakowy
przypadek wszystkich spotyka; dla tego też przepełnione serce synów
ludzkich niecnością, a trzyma się szal serca ich póki żyją; następnie zaś
- idzie się do zmarłych.

ד כִּי-מִי אֲשֶׁר יִבְחַר [יִחַבֵּר] אֶל כָּל-הַחַיִּים יֵשׁ בְּטָחוֹן כִּי-לְכָל
חִי הוּא טוֹב מִן-הָאָרֶץ הַמֵּת:

A któżby chciał być połączony z nimi? Dla wszystkich żyjących jest
jeszcze nadzieja; a nawet pies żywy lepszy niż lew zdechły.

ה כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִמָּתוֹ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מָאוֹמָה וְאֵין-עוֹד
לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁבַּח זָכָרָם:

Zaprawdę, żywym wiadomo, że umrą, zmarli zaś nie wiedzą o niczem
i nie zyskują już nic, bo i pamięć ich idzie w zapomnienie.

ו גַּם אֶהְבָּתָם גַּם-שִׂנְאָתָם גַּם-קִנְאָתָם כְּכָר אַבְרָהָה וְחֵלֶק אֵין-לָהֶם
עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר-נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

Zarówno ich miłość jak ich nienawiść i zawiść już dawno znikły, a nie mają już nigdy udziału w niczem co się dzieje pod słońcem.

ז לֶךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וּשְׂתַה בְּלֶב-טוֹב יִינֶךָ כִּי כָּבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת-מַעֲשֶׂיךָ:

Idź tedy, pożywaj wesoło chleb twój, a pij z pogodną myślą wino twoje; bo dawno już zgodził się Bóg na te sprawy twoje.

ח בְּכָל-עֵת יִהְיוּ בְּנִדְיָךְ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל-רֹאשְׁךָ אֶל-יַחֲסֹר:

Każdego czasu niechaj będą szaty twoje białe, a niechaj nie zbraknie olejku na głowie twojej.

ט רְאֵה חַיִּים עִם-אִשָּׁה אֲשֶׁר-אַהֲבָתָּ כָּל-יָמֵי חַיֵּי הַבְּלָךְ אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כֹּל יָמֵי הַבְּלָךְ כִּי הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר-אַתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

Zażywaj życia z kobietą, którąś pokochał po wszystkie znikome dni żywota twojego, z tą, którą ci dał pod słońcem, po wszystkie znikome dni twoje; bo to udział twój w życiu za trud, którym się trudzisz pod słońcem.

י כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בַּכֹּחַ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחִשְׁבּוֹן יִדְעֵת וְחִכְמָה בִּשְׂאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה:

Wszystko co zdolna ręka twoja uczynić siłą twą, czyń; bo ani działalności, ani obliczenia, ani wiedzy, ani mądrości nie masz w grobie, do którego idziesz.

יא שְׁבֹתִי וְרָאֵה תַּחַת-הַשָּׁמֶשׁ כִּי לֹא לִקְלִים הִמְרוּץ וְלֹא לִגְבוּרִים הַמִּלְחָמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לְנַבְנִים עֹשֶׁר וְגַם לֹא לַיָּדָעִים חֵן כִּי-עֵת וּפָנֵעַ יִקְרָה אֶת-כֻּלָּם:

I znów widziałem pod słońcem, że nie rozporządzają szybko biegiem, ani bohaterzy walką, ani mędracy chlebem, ani roztropni bogactwem, ani rozumni upodobaniem, lecz, że czas i przypadek spotyka wszystkich.

יב כִּי גַם לֹא יִדַּע הָאָדָם אֶת-עֵתוֹ כַּדָּגִים שְׁנֹאֲחֲזִים בַּמִּצּוֹדָה רָעָה וּכַצִּפֹּרִים הָאֲחֻזּוֹת בַּפֶּח כֶּהֱם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לַעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פֶּתָאִם:

Nie zna wszak człowiek i czasu swojego: jako ryby łowione w sieci złowrogiej, i jako ptaki uwikłane w sidło - tak pojmani bywają i synowie ludzcy w czasie niedoli, gdy przypada na nich nagle.

יג גַּם־זֶה רָאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וַגְּדוֹלָה הִיא אֵלַי:

I to widziałem jako mądrość pod słońcem, a ukazała mi się wielką:

יד עִיר קְטַנָּה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וּבִא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבָּב אֹתָהּ
וּבְנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדֹלִים:

Miasto małe, a nieliczni mężowie w niem; i nadciągnął przeciw niemu król wielki i otoczył je, i zbudował przeciw niemu baszty potężne.

טו וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מְסֻכֵּן חָכָם וּמֶלֶט־הוּא אֶת־הָעִיר בְּחֲכָמָתוֹ וְאָדָם
לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמְסֻכֵּן הַהוּא:

Ale napotkał w niem męża ubogiego, mędrca, a ten wybawił ono miasto mądrością swoją; nikt jednak nie wspomniał na owego męża ubogiego.

טז וְאֲמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה חֲכָמָה מִגְּבוּרָה וְחֲכָמַת הַמְסֻכֵּן בְּזוּיָהּ וְדְבָרֶיּוֹ
אֵינָם נִשְׁמָעִים:

Pomyślałem tedy: lepsza mądrość aniżeli moc, jakkolwiek mądrość ubogiego wzgardzona bywa, a słowa jego posłuchu nie znajdują.

יז דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נִשְׁמָעִים מִזְּעָקַת מוֹשִׁל בְּכִסְיָיִם:

Słowa mędrców spokojne wysłuchane być winny prędzej, niż krzyk przewodniczącego wśród głupców.

יח טוֹבָה חֲכָמָה מִכָּלִי קָרֵב וְחוֹטֵא אֶחָד יֹאבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה:

Lepsza mądrość niż rysztyunki wojenne; ale jeden grzesznik niweczy dużo dobrego.

פרק י

א זְבוּבֵי מוֹת יִבְאִישׁ יָבִיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ יָקָר מִחֲכָמָה מִכְבוֹד סִבְלוֹת
מֵעַט:

Muchy jadowite czynią cuchnącym i zakisłym olejek przyrządzającego pachnidła; tak waży ciężej niż mądrość i sława odrobina głupoty.

ב לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ:

Serce mądrego zmierza ku prawicy jego, ale serce głupiego ku stronie jego lewej.

ג וְגַם־בִּדְרֹךְ כִּשְׁהִסְכַּל [כְּשֶׁסָּכַל] הִלֵּךְ לִבּוֹ חָסֵר וְאָמַר לִכְל סָכָל
הוּא:

Po jakiegokolwiek też drodze postępuje głupi, nie staje mu rozum, a rozpowiada wszystkim, że głupim jest.

ד אִם־רוּחַ הַמוֹשֵׁל תִּעָלֶה עָלָיו מְקוֹמָה אֶל־תִּנַּח כִּי מֵרַפָּא יִנִּיחַ
חֲטָאִים גְּדוֹלִים:

Jeżeliby gniew władcy powstał przeciw tobie, nie opuszczaj stanowiska twojego; bo uległość przytłumia grzechy wielkie.

ה יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כְּשֶׁנָּגַה שִׁיזָּא מִלִּפְנֵי הַשֶּׁלִּיט:

Jest zło, którym widział pod słońcem jako błąd, który wyszedł od władcy.

ו נָתַן הַסֶּכֶל בְּמִרוֹמוֹם רַבִּים וְעֲשִׂירִים בְּשֶׁפֶל יֵשְׁבוּ:

Że umieszczana bywa głupota na wyżynach wielkich, gdy możni nisko zasiadają.

ז רְאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים כַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ:

Widziałem sługi na rumakach, a panów chodzących pieszo jako sługi na ziemi.

ח חֹפֵר גּוֹמֵץ בּוֹ יִפּוֹל וּפֹרֵץ גֵּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ:

Kto dół kopie może weń wpaść; a kto burzy mur, tego może żmija ukąsić.

ט מִסִּיעַ אֲבָנִים יַעֲצֹב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִסָּכֵן בָּם:

Kto kamienie wylamuje może niemi się urazić; kto rozłupuje drwa może się niemi skaleczyć.

י אִם־קָהָה הַבְּרִזָּל וְהוּא לֹא־פָנִים קִלְקַל וַחֲלִילִים יִגְבֵּר וַיִּתְּרוֹן
הַכְּשִׁיר [הַכָּשֵׁר] חֻכְמָה:

Jeżeli stępiło się żelazo, a nie naostrzyłoby ostrza jego, tedy musi siły
natężyć; ale pożytek z naprawy pochodzi od mądrości.

יא אִם־יִשָּׁךְ הַנֶּחֱשׁ בְּלוֹא־לֶחֶשׁ וְאִין יִתְּרוֹן לְבַעַל הַלְּשׁוֹן:

Jeżeli żmija kąsa ponieważ zaklętą nie była, tedy nie ma zaklinający
pożytku.

יב דִּבְרֵי פִי־חֻכָּם חֵן וְשִׁפְתוֹת כָּסִיל תִּבְלָעֵנּוּ:

Wdzięczne są słowa z ust mędrca; ale wargi głupca pochłaniają go.

יג תַּחֲלֵת דִּבְרֵי־פִיהוּ סְכָלוֹת וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלָלוֹת רָעָה:

Początek mowy ust jego - głupota, a koniec jego słów - szal złowrogi.

יד וְהִסְכֵּל יִרְבֶּה דְּבָרִים לֹא־יֵדַע הָאָדָם מִה־שִׁיחֻיָּה וְאֲשֶׁר יִהְיֶה
מֵאַחֲרָיו מִי יֵגִיד לוֹ:

A głupi mnoży tylko słowa, gdy przecież nie wie człowiek co będzie, a co
się stanie po nim - któż mu to powie?

טו עֲמַל הַכְּסִילִים תִּינָעֵנּוּ אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לָלֶכֶת אֶל־עִיר:

Trud głupców nuży ich, choć nie zna nawet żaden drogi, która do miasta
prowadzi.

טז אִי־לָךְ אֶרֶץ שְׁמֶלֶכֶךָ נָעַר וְשָׂרִיךָ בִּבְקָר יֹאכְלוּ:

Biada ci, ziemio, której królem chłopiec, a której książęta od rana
uczdują!

יז אֲשָׁרִיךְ אֶרֶץ שְׁמֶלֶכֶךָ בֶן־חֹרִים וְשָׂרִיךָ בָּעֵת יֹאכְלוּ בִּגְבוּרָה וְלֹא
בְּשֵׁתִי:

Szczęśnaś ziemio, której król z rodu szlachetnych, a której książęta
w właściwym czasie jadają, aby się posilić, a nie w opilstwie.

יח בַּעֲצָלָתִים יִמָּךְ הַמִּקְרָה וּבִשְׁפָלוֹת יָדִים יִדְלָף הַבַּיִת:

Przez gnuśność zapada się powoła, a przez opieszałość kapie w dom.

יט לְשִׁחּוֹק עֲשִׂים לָחֶם וְיִין יִשְׂמַח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל:

Dla zabawy wyprawiają uczty, a wino rozwesela życie, a pieniądź
pozwala na wszystko.

כ גַּם בְּמַדְעֶךָ מֶלֶךְ אֱלֹהֵי-תִקְלָל וּבַחֲדָרֵי מִשְׁכַּבְּךָ אֱלֹהֵי-תִקְלָל עָשִׂיר
כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת-הַקּוֹל וּבַעַל הַכִּנּוּפִים [כְּנָפִים] יַגִּיד
דָּבָר:

Nawet w myśli swojej nie złorzecz królowi, a w komnatach twych
sypialnych nie złorzecz możnemu; bo ptactwo pod niebem może wieść
roznieść, a co oskrzydłone słowo rozgłosić.

פרק יא

א שֶׁלַח לַחֲמֶךָ עַל-פְּנֵי הַמַּיִם כִּי-כָרַב הַיָּמִים תִּמְצָאֲנִי:

Puszczaj chleb twój na powierzchnię wód, gdyż po upływie wielu dni znów go odnajdziesz.

ב תֵּן-חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשְׁמוֹנֶה כִּי לֹא תִדַּע מַה-יְהִיָּה רָעָה עַל-הָאָרֶץ:

Udzielaj częśćkę dla siedmiu a nawet dla ośmiu; bo nie wiesz jaka niedola spadnie na ziemię.

ג אִם-יִמְלְאוּ הָעֵבִים גֶּשֶׁם עַל-הָאָרֶץ יִרְקוּ וְאִם-יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן מְקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה:

Gdy się chmury deszczem napełniają, spuszcza ją wtedy na ziemię; a gdy pada drzewo na południu albo na północy - gdziekolwiek drzewo upadło tam zostanie.

ד שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרַע וְרֹאֶה בָּעֵבִים לֹא יִקְצוֹר:

Kto dogląda wiatru, ten nie sieje, a kto przypatruje się chmurom, nie zbiera.

ה כְּאִשֶּׁר אֵינָהּ יוֹדֵעַ מַה-יִּדְרֹךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמַּלְאָה כֹּכָה לֹא תִדַּע אֶת-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת-הַכֹּל:

Tak jak nie wiesz jaką jest droga wiatru i jak zrastają się kości w żywocie brzemiennej, tak nie poznasz spraw Boga, który wszystko zdziałał.

ו בִּבְקֹר זֶרַע אֶת-זֶרְעֶךָ וְלַעֲרֹב אַל-תִּנַּח יָדְךָ כִּי אֵינָהּ יוֹדֵעַ אִי זֶה יִכְשֹׁר הַזֶּה אוֹ-זֶה וְאִם-שְׁנִיָּהֶם כְּאַחֵר טוֹבִים:

Zrana wysiewaj ziarno twoje, a ku wieczorowi nie opuszczaj ręki twojej; bo nie wiesz co się powiedzie, czy to, czy owo, albo czy będą oba zarówno dobre.

ז וּמִתּוֹק הָאוֹר וְטוֹב לַעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת-הַשֶּׁמֶשׁ:

Słodkiem zaprawdę jest światło, a przyjemnie oczom widzieć słońce.

ח כִּי אִם-שָׁנִים תִּרְבֶּה יַחֲיֶה הָאָדָם בְּכֹלָם יִשְׁמַח וַיִּזְכֹּר אֶת-יָמָיו הַחֹשֶׁךְ כִּי-תִרְבֶּה יִהְיוּ כָל-שָׁבָא הָבָל:

Ale choćby człowiek wiele lat przeżył, niechaj cieszy się w tych wszystkich, a pamięta na dni ciemności, że dużo ich będzie - wszystko co jeszcze przyjdzie jest marnością.

ט שִׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתֶיךָ וַיִּטִּיבֶךָ לִבְךָ בַּיָּמִי בְּחֹרֹתֶיךָ וְתִלְךָ
 בְּדַרְכֵי לִבְךָ וּבִמְרָאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל-כָּל-אֵלֶּה יִבְיֹאֶךָ
 הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט:

Ciesz się, młodzieńcze, w młodości twojej, a bądź wesołej myśli
 w młodocianych dniach twoich, a chodź dokąd cię serce ciągnie i za
 widokiem oczu twoich, ale pamiętaj, że cię Bóg o to wszystko na sąd
 przywiedzie.

י וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבְךָ וְהִעֲבֵר רָעָה מִבֶּשֶׂרְךָ כִּי-הֵי־לָדוֹת וְהַשְׁחָרוֹת
 הָבָל:

A tak usuń zgryzołę z serca twego, a oddal cierpienie od ciała twego;
 bo wiek dziecięcy i młodzieńczy marne są.

פרק יב

א ויִזְכֹּר אֶת־בּוֹרְאֵיךְ בַּיָּמִי בַּחוּרְתֶּיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה
וְהִנִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין־לִי בָהֶם חֶפֶץ:

Pamiętaj tedy o Stwórcy swoim w dniach młodości twoich, zanim nadejdą dni złowrogie, a zbliżą się lata, o których powiesz: nie mam upodobania w nich.

ב עַד אֲשֶׁר לֹא־תַחֲשֹׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ
הָעָבִים אַחֵר הַנֶּשֶׁם:

Zanim jeszcze słońce się zaćmi i światło i księżyc i gwiazdy, a chmury po deszczu znów powrócą.

ג בַּיּוֹם שִׁיזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשֵׁי הַחֵיל וּבָטְלוּ הַטַּחֲנוֹת כִּי
מַעֲטוֹ וְחֲשָׁכוּ הָרְאוֹת בְּאַרְבוֹת:

W dzień gdy stróże domu dygocą, a mężowie dzielni się uginają;
a młynarki próżnują, bo ich coraz mniej, a ściemniają się wyglądający
z poza krat.

ד וְסִגְרוּ דְלָתִים בַּשּׁוּק בַּשָּׂפַל קוֹל הַטַּחֲנָה וַיָּקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר
וַיִּשְׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר:

I zawierają się drzwi ku ulicy, przy uciszającym się klekocie młyna, gdy
się każdy zrywa na szczebiot ptaka, a wszystko co do śpiewu służy
przytłumione jest.

ה גַּם מִגְבֹּה יֵרָאוּ וְחַתְחָתִים בְּדֶרֶךְ וַיִּנְאֹץ הַשֶּׁקֶד וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲנֹב
וְתִפֹּר הָאֲבִיוֹנָה כִּי־הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל־בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בַּשּׁוּק
הַסַּפְּדִים:

Gdy występuje obawa przed każdą wyżyną, a zjawiają się straszydła
po drodze, a zakwita drzewo migdałowe, a ocieżyła jest szarańcza,
a żądza przemija. Bo idzie człowiek do wiecznego domu swojego,
a krąży po ulicach żałobnicy.

ו עַד אֲשֶׁר לֹא־יִרְחַק [וְיָרְחַק] חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרַץ גִּלְתַּת הַזָּהָב וְתִשָּׁבֵר
כַּד עַל־הַמְּבוּעַ וְנָרַץ הַנִּלְנֵל אֶל־הַבּוֹר:

Zanim jeszcze sznur srebrny się zerwie, a złota czasza się stłucze,
a wiadro nad źródłem się rozsypie, a skruszy się koło nad studnią.

ז וַיָּשָׁב הָעָפָר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה:

A wróci proch do ziemi, zkad powstał, a duch wróci do Boga, który go dał.

ח הִבֵּל הַבָּלִים אָמַר הַקֹּהֵלֶת הַכֹּל הַבֵּל:

O, marność nad marnościami! rzecze Kohelet, wszystko marność!

ט וַיִּתֵּר שֶׁהָיָה קִהְלֵת חָכָם עוֹד לְמַד־דַּעַת אֶת־הָעָם וְאֹזֶן וְחָקֵר תִּקְוָן מְשָׁלִים הָרַבָּה:

Ponadto jednak, że był Kohelet mędrce, nauczał jeszcze lud poznania, a rozważał i badał i układał przypowieści liczne.

י בִּקְשׁ קִהְלֵת לְמַצָּא דְּבָרֵי־חֶפֶץ וְכָתוּב יֵשֶׁר דְּבָרֵי אֱמֶת:

Starał się też Kohelet wynaleść orzeczenia wdzięczne, napisane z prostotą, słowa prawdziwe.

יא דְּבָרֵי חֲכָמִים כְּדֶרְבִּנּוֹת וּכְמִשְׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֵלֵי אִסְפוֹת נִתְּנוּ מִרְעָה אַחֵד:

Słowa mędrców podobne do ościeni i gwoździ wbitych - te, które od przedstawicieli zborów pochodzą - podane przez pasterza jednego.

יב וַיִּתֵּר מִהֵמָּה בְּנֵי הַזֵּהָר עֲשׂוֹת סִפָּרִים הָרַבָּה אֵין קֶץ וְלֹהֵג הָרַבָּה יִגְעַת בְּשָׂר:

A dalej, synu mój, daj się ostrzedz! Tworzeniu ksiąg licznych niemasz końca, a badanie zbytnie utrudza ciało.

יג סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת־מִצּוֹתָיו שָׁמֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם:

Celem wszystkich słów, które tu słyszano jest: Boga się obawiaj, a przykazań jego przestrzegaj! bo na tem polega cały człowiek.

יד כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֹא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל־נֶעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע: <small>[סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת־מִצּוֹתָיו שָׁמֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם]</small>

Bo wszelki czyn przywiedzie Bóg na sąd, który przychodzi na wszystko co tajne, czy to dobre czy złe.